

ומיד ממש ברגע זה ובמקום זה (אפילו אם זה מצב דלילה, "הבאים מצרימה"), כך שהרגע האחרון דהגלות והנקודה האחרונה דהגלות נעשים רגע ראשון ונקודה ראשונה דגאולה,

ומ"ימי חייך" בזמן הזה ובמקום הזה, בלי שום הפסק כלל ח"ו (אפילו אם הוא כבר למעלה משבעים שנה וכיו"ב), עובר כאו"א מישראל מיד – בתכלית השלימות, "ראובן ושמעון נחתין ראובן ושמעון סלקין"⁴, בהמשך ד"כל ימי חייך" בימות המשיח, וחיים נצחיים שיהיו אז.

ובנוגע לפועל הכוונה היא, שהעבודה דבנ"י עתה צריכה להיות "להביא לימות המשיח", גלות כבר תיכף בפועל איך שהמצב ד"הבאים מצרימה" בגלות הוא באמת מצב ד"גאולת ישראל", עי"ז שמתכוננים בעצמם ומכינים אחרים למצב ד"ימות המשיח".

כולל ובמיוחד – בקשר עם יום ההילולא דהרמב"ם – ע"י שמתחזקים ומוסיפים בלימוד ספר משנה תורה להרמב"ם . . ובפרט – בספר הרמב"ם עצמו – הלכות מלך המשיח⁵, בשני הפרקים האחרונים דהלכות מלכים בסיום ספר משנה תורה.

ונוסף ללימודו בזה, להשפיע גם על עוד בנ"י מסביבתו, אנשים נשים וטף, באופן ד"והעמידו תלמידים הרבה"⁶, ומהם יראו וכן יעשו רבים.

ויהי רצון, שע"י עצם ההחלטה בדבר יקבלו תיכף ומיד את השכר, הקיום בפועל של דברי הרמב"ם בסיום ספרו⁷, שלאחר שישנו כבר "המלך מבית דוד הוגה בתורה ועוסק במצות כדוד אביו . . ויכוף כל ישראל לילך בה ולחזק בדקה וילחם מלחמת ה'" – שאז "בחזקת שהוא משיח" – שכבר יהי' מיד "משיח בודאי", עי"ז ש"עשה והצליח ובנה מקדש במקומו וקבץ נדחי ישראל . . ויתקן את העולם כולו לעבוד את ה' ביחד כו".

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

שניאורסאהן

מליובאוויטש

חג השבועות

נשא

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק ב

(תרגום הפשי)

יוצא לאור על ידי

"מכון לוי יצחק"

כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות ושמונים ושלוש לבריאה

שנת הקהל

חג השבועות

און נוסף צו דעם אייגענעם לימוד בזה, זאל מען זען אויך משפיע זיין אויף אַנדערע אידן אַרום זיך, אנשים נשים וטף, באופן פון ״והעמידו תלמידים הרבה״⁶, ומהם יראו וכן יעשו רבים.

ויהי רצון, אַז דורך דער עצם החלטה בדבר זאל מען תיכף ומיד באַקומען דעם שכר, דער קיום בפועל פון דברי הרמב"ם בסיום ספרו⁷, אַז לאחרי וואָס מ'האַט שוין דעם ״מלך מבית דוד הוגה בתורה ועוסק במצות כדוד אביו״. ויכוף כל ישראל לילך בה ולחזק בדקה וילחם מלחמת ה' – וואָס ער איז ״בחזקת שהוא משיח״ – זאל ער שוין גלייך ווערן ״משיח בודאי״, דורך דעם וואָס ״עשה והצליח ובנה מקדש במקומו וקבץ נדחי ישראל״. ויתקן את העולם כולו לעבוד את ה' ביחד כו״.

(משיחות ש"פ שמות, כ"א טבת תשנ"ב)

כמדובר ריבוי פעמים דברי כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, שנוסף ע"ז שכבר ״כלו כל הקיצין״¹, כבר עשו בני תשובה, וסיימו הכל, כולל גם – ״לצחצח הכפתורים״, וצריך רק שהקב"ה יפתח את עיניהם של בני שיראו שהגאולה האמיתית והשלימה כבר ישנה, ויושבים כבר לפני שולחן ערוך, בסעודת לויטן ושור הבר² וכו' וכו'.

מזה מובן . . בדורנו זה ובזמננו זה, לאחרי שכבר סיימו הכל (כנ"ל), ישנה הבטחה גמורה בתורה, שבטח יהי ״(תזכור יום צאתך ממצרים) כל ימי חיך . . להביא לימות המשיח״³,

ובפשטות – שלא זקוקים להפסק ח"ו בין ״כל ימי חיך״ ו״ימות המשיח״ (כמו שהי' אצל בני בכל הדורות שלפני דורנו זה), אלא ״כל ימי חיך״ דכאו"א מישראל, חיו הגשמיים כנשמה בגוף, כוללים בפשטות (גם) ״ימות המשיח״ בלי הפסק, מכיון שהגאולה באה תיכף

לא תעשה כנגד שס"ה גידים⁵. תורה היא בדוגמת מוחין, כשם שמעלת המוחין על כל האברים, היא בשמים: א) חיות המוחין נעלה מהחיות שבכל האברים, ב) המוח כולל בתוכו גם החיות שבכל האברים, וגם שורש להם⁶, כן הוא ביחס למעלת התורה על שאר המצוות, כמוסבר לעיל.

ד. מעלה נוספת בקו האמצעי, שעולה עד פנימיות ועצמות הכתר, למעלה משרש ומקור הספירות שבכתר.

כן הוא גם לגבי התורה, שמלבד המעלות הנקובות לעיל, – שמביאה למעשה המצוות ונעלות מכל המצוות – שהן, מעלות במצוות תלמוד תורה, ישנה מעלה גם בתורה מצד עצמה, שהיא חכמתו של הקב"ה, ״ואהיה אצלו אמון״ וגו'⁷.

שוהו גם אמיתית ענין לימוד התורה לשמה, כפשט הלשון – לשם התורה עצמה, אפילו לא לשם ידיעה איך להתנהג, אלא לימוד תורה לשם תורה בלבד.

דוגמת בן שלא ראה את אביו משך זמן, שהוא קורא לו, וכשרואהו נופל על צואר אביו המלך, מחבקו ומנשקו, דבר שאינו לשם תועלת כל שהיא שתצמח לו מכך, כי אם בגלל האב עצמו.

כן גם איש מישראל, כשיש לו רגע אחד פנוי בו ביכלתו ״לקחת״ את אביו המלך באמצעות התורה, כמאמר רז"ל⁸: ״אותי אתם לוקחים״, אינו מתכוין בשעת מעשה, לשום דבר אחר, לא ״לידע את המעשה״, ולא לקיום מצות תלמוד תורה. הוא נאחו בתורה עצמה, שאורייתא וקודשא בריך הוא כולא חד⁹.

א. מוסבר בזה¹, שהג השבועות נעלה מכל החגים, שלכן הוא חל באמצע בין פסח לסוכות, מכיון שהוא ״אמצעייתא דכולא״. תורה היא הנקודה התיכונה של כל הענינים. העובדה שהג השבועות אינו אלא יום אחד, ולא כפסח וסוכות שהוא שבעה ושמונה ימים, אינה משום היותו קטן יותר, אלא, אדרבה, היום האחד של חג השבועות עושה את ״ומי כעמך כישראל גוי אחד בארץ״.

וזה כאמור לעיל, שאמיתית ענין האחדות הוא בתורה שניתנה בחדש השלישי דוקא.

ב. שתי מעלות ב"קו האמצעי": א) קו האמצעי משובח משני הקוים האחרים, וכפי שמוצאים אנו בגמרא²: רב באמצע גדול מימינו וקטן משמאלו. ב) קו האמצעי הוא שורש כל הקוים, שכן ״קו האמצעי עולה עד הכתר, שורש ומקור כל הספירות״.

כן מצויות שתי המעלות באמצעי של חג השבועות: א) חג השבועות נעלה משאר החגים. ב) בשבועות ניתנה תורה, בה נאמר על כל המועדים.

כאמור לעיל, עיקר ענינו של חג השבועות הוא – התורה. אף מעלת לימוד התורה על קוים המצוות, היא בשתי הענינים האמורים: א) מצות תלמוד תורה גדולה מכל המצוות, כמאמר רז"ל³: ותלמוד תורה כנגד כולם. ב) תלמוד תורה הוא השורש, המביא לכל המצוות, כמאמר רז"ל⁴: גדול תלמוד שמביא לידי מעשה.

ג. ההסבר בדבר, הוא:

תרי"ג מצוות הן כנגד תרי"ג אברים. רמ"ח מצוות עשה כנגד רמ"ח אברים ושס"ה מצוות

5) זרז חלק א קע, ב.

6) תניא פרק נ"א.

7) ראה לקוטי תורה במדבר יב, א. ואילך.

8) שמות רבה פל"ג (בשינוי לשון). תניא פרק מז.

9) תניא פרק כג בשם הוהר.

1) חלק ג צו, א. עיין שם באריכות. ראה גם הוספות לתורה אור ס"פ יתרו.

2) יומא לו, א.

3) פאה פרק א משנה א.

4) קדושין מ, ב.

6) אבות פ"א מ"א.

7) הלי' מלכים ספ"א.

מ'האָט שוין אַלץ פאַרענדיקט (כנ"ל), האָט מען די הבטחה גמורה אין תורה, אַז עס וועט זיכער זיין "תזכור את יום צאתך מארץ מצרים" כל ימי חיך . . להביא לימות המשיח"³,

ובפשטות – אַז מ'דאַרף ניט אַנקומען צו אַ הפסק ח"ו צווישן "כל ימי חיך" און "ימות המשיח" (ווי דאָס איז געווען באַ אידן בכל הדורות שלפני דורנו זה), נאָר "כל ימי חיך" פון יעדער איד, זיינע חיים גשמיים אַלס נשמה בגוף, זיינען כולל בפשטות (אויך) "ימות המשיח" בלי הפסק, וואָרום די גאולה קומט תיכף ומיד ממש ברגע זה ובמקום זה (אפילו אויב דאָס איז אַ מצב פון לילה, "הבאים מצרימה"), אַזוי אַז דער רגע האחרון פון גלות און די נקודה אחרונה פון גלות ווערט דער רגע ראשון און נקודה ראשונה פון גאולה,

און פון "ימי חיך" בזמן הזה ובמקום הזה, בלי שום הפסק כלל ח"ו (אפילו אויב ער איז שוין עלטער פון שבעים שנה וכיו"ב), גייט יעדער איד גלייך איבער – בתכלית השלימות, "ראובן ושמעון נחתין ראובן ושמעון סלקין"⁴, אין דעם המשך פון "כל ימי חיך" בימות המשיח, און חיים נצחיים וואָס וועט דעמולט זיין.

ובנוגע לפועל מיינט עס, אַז די עבודה פון אידן איצטער דאַרף זיין "להביא לימות המשיח", צו שוין גלייך מגלה זיין בפועל ווי דער מצב פון "הבאים מצרימה" אין גלות איז באמת אַ מצב פון "גאולת ישראל", דורך דעם וואָס מ'גרייט זיך אַליין און מ'גרייט צו אַנדערע צו דעם מצב פון "ימות המשיח".

כולל ובמיוחד – בקשר מיט דעם יום ההילולא פון דעם רמב"ם – דורך מחזק זיין און מוסיף זיין אין לימוד ספר משנה תורה להרמב"ם . . ובפרט – אין ספר הרמב"ם עצמו – הלכות מלך המשיח⁵, אין די לעצטע צוויי פרקים פון הלכות מלכים בסיום ספר משנה תורה.

ה. לפי זה, יובן גם הנאמר בגמרא¹⁰: "הלל מחייב עניים ור' אלעזר בן חרסום מחייב עשירים". אם יבואו עניים או עשירים ויתלו ביטול התורה בטרדותיהם, יעמידו להם כדוגמא את הלל ור' אלעזר בן חרסום.

לכאורה: אם התנצלות כזוהי היא זו, ולאמיתו של דבר יכלו להתפנות ללימוד התורה, הרי אין צורך בהוכחה מהלל ור' אלעזר בן חרסום. הרי זה ציווי מפורש¹¹: "והגית בו יומם ולילה", אם היה רגע אחת פנוי ללימוד, ולא למד הריהו בכלל "כי דבר ה' בזה גו"¹². – ואם אמנם לא היה להם פנאי לכך, איך אפשר לחייבם?

מכאן, איפוא, הוכחה, שיתכן מבחינת ההלכה, מבחינת קיום מצות תלמוד תורה, יש פטור, ולמרות זאת, מתוך התלהבות והרגשת הנועם שבתורה, שאורייתא וקודשא בריך הוא כולא חד, מתמסרים לתורה גם במקום שעפ"י דין פטורים.

1. וזה גם טעם לכך שתורה נקראת בשם: אמת, כמאמר רז"ל¹³: "אין אמת אלא תורה".

ענינו של אמת, הוא, שאין לו הפסק. דבר שיש לו הפסק אינו אמת, כידוע¹⁴ בענין נהרות המכזבין. אמת – תכון לעד¹⁵.

דבר זה רמוז גם באותיות א'מ'ת', כמוסבר בירושלמי¹⁶, שא' היא תחלת האותיות, מ' אמצעית האותיות, ות' – סוף האותיות, האמת, שוה בכל מקום, בראש באמצע ובסוף. שלכן, מכונה התורה בשם אמת, שכן אין לה כל הגבלות. מצוות מוגבלות בזמן ומקום, גם מצוות תלמוד תורה יש לה הגבלותיה בזמן (אלו הטרודים בעסקיהם על פי תורה – פטורים מלימוד התורה בשעת ההכרח, כפי

שמוסברים פרטי הדינים בשלחן ערוך הלכות תלמוד תורה), אבל התורה עצמה אינה מוגבלת כלל, לא בזמן ולא במקום (כמאמר בגמרא¹⁷: לאונסו שאני).

2. אשר לפועל: יש להתמיד בלימוד התורה.

לא ללמוד כדי לצאת ידי השלחן ערוך, (שבסופו של דבר עלולה לבוא מסקנא שעל פי שלחן ערוך אפשר ללמוד גם פרק אחד שחרית ופרק א' ערבית), שכן נוסף על כך שעליו לדעת אם חשבונו תואם את השלחן ערוך, שיתכן הרי שלרשותו זמן רב יותר, ואז חייב גם על פי שלחן ערוך ללמוד יותר, – הרי גם כשנוכחים חישוביו, הרי בגלל התענוג שבתורה עליו לשקוד בלימוד התורה.

אף אין לערוך חישובים, שגדול תלמוד, כדי לידע את המעשה, ואם כן, בשעה שמתעוררת שאלה יש ללמוד ולברר את הדין מהמקור, בחומש, גמרא, ראשונים ואחרונים עד לשלחן ערוך רבינו הוקן, ואילו כשלמעשה אין זה חשוב כל כך, אינו לומד. יש לדעת שעיקר ענין התורה, הוא תורה לשם תורה, ויש להמיד בתורה כל רגע, ו"גדיל תורה ויאדיר".

3. לאור האמור, יובן גם ההבדל בין תורה למצוות ביחס לקטנים.

בכל המצוות פטורים הקטנים, ישנה, אמנם, מצוה משום חובת חינוך, אך זו אינה אלא מדברי סופרים¹⁸, והמצוה היא על האב, לא על הקטן.

אך לגבי תורה נאמר¹⁹: "מצות עשה מן התורה על האב ללמד את בנו הקטן תורה", והחיוב הוא אף על הבן ש"חייב ללמוד את עצמו כשיכיר"²⁰.

10 יומא לה, ב.
11 יהושע א, ה.
12 במדבר טו, לא. סנהדרין צט, א.
13 ברכות ה, ב.
14 פרה פרק ח. משנה ט.
15 משלי יב, יט. ראה גם תניא פרק יג.
16 סנהדרין פ"א ה"א.

17 קדושין לג, א.
18 ראה שולחן ערוך לאדמו"ר הוקן אורח חיים סימן שמג. תניא הקדמה לחלק ב, ואכ"מ.
19 לשון רבינו הוקן בשלחנו פרק א מהלכות תלמוד תורה.
20 רמב"ם הלכות תלמוד תורה פרק א ה"ג. ראה גם פסקי דינים להצ"צ שם.

3 ברכות יב, ב.
4 ויק"ר פל"ב, ה. וש"נ.
5 כ"ה הכותרת בדפוס ויניצאה רפד. שי.

הטעם לכך: מצוות הן בהגבלה, אולם תורה, שהיא בלתי מוגבלת, היא לכל ישראל.

ט. לפיכך, דרושה היתה במתן תורה ערבבותם של הבנים²¹. לגבי המצוות שנצטוו במרה, לא היה צורך בערבבות, ודוקא לגבי מתן תורה היתה דרושה ערבבות.

לפי זה יובן הדבר: עיקר מתן תורה לא היה לשם נתינת המצוות, אלא נתינת התורה, שחיובה גם על קטנים, וכיון שגם הקטנים מחוייבים בלימוד התורה, תלויה החשיבות דוקא בהם²², וכמו שמסיים שם במדרש: "מפי עוללים ויונקים יסדת עוז".

י. וזה גם ענין "תורת אמת", אמת הוא מאלף עד תי"ו, מהמדריגות הנעלות ביותר עד לפחותות, מצד אחד נקראת התורה "עומק רום", למעלה מלידע את המעשה, למעלה מהענינים הקשורים בעשיה, ומצד שני, ישנה התורה גם ב"עומק תחת", עד לקטנים שפטורים מן המצוות.

יא. האמור, הוא גם הסבר לכך, שמוצאים אנו הלשון "יגדיל תורה ויאדיר" לגבי שני קצוות הפכיים.

במקום אחר²³ מצוטט ביטוי זה לגבי מלמדי תינוקות – שאין ההלכה של השגת גבול אמורה בהם, משום "יגדיל תורה

ויאדיר". המדובר הוא הרי באלו העוסקים בתחילת הלמוד, "עומק תחת".

במקום אחר²⁴, מופיע הביטוי לגבי סימני דג טהור, הגמרא אומרת: "כל שיש לו קשקשת – יש לו סנפיר". ולמה, אם כן, נאמר גם סנפיר? – "יגדיל תורה ויאדיר", וכאן, כבר, המדובר ב"תורה מבחינה עצמה" שלמעלה מ"לידע את המעשה".

בכל סוגי האופנים בלימוד התורה, מהנעלה ביותר ועד הפחות ביותר, נאמר: "יגדיל תורה ויאדיר" ו"אותי אתם לוקחים".

זה גם הנאמר: "קרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת", ואין אמת אלא תורה, בכל האופנים, לכל אשר יקראוהו, ב"אמת" שהיא התורה, – "קרוב ה'", לוקחים את עצמותו כביכול, שהרי, העצם – "כשאתה תופס במקצת מן העצם אתה תופס בכלו"²⁵, העצם הוא בכל מקום בשוה.

יב. יתן ה' שנעסוק בלימוד התורה, בכל האופנים, ובכולם בבחינת "יגדיל תורה ויאדיר", שעל ידי כך תבא ה"הולדה", הנובעת מ"יום חתונתו – זה מתן תורה" – בדומה לעצמותו יתברך, ונבצע את בנין העולם²⁶, בעשיית ה"מטה" – ובאמצעות ה"מטה" גם את ה"מעלה" – לדירה לו, יתברך.

(משיחת חגה"ש, תשח"י)

(24) חולין טו, ב.

(25) מאמר הבעש"ט – הובא בד"ה השמים כסאי תרס"ו.

(26) שתי"ה נקראין בנאין כו' וענין ההולדה והבנין בכלל

– נתבאר בהשיחה בארוכה – ואכ"מ.

(21) שיר השירים רבה פ' א' ד, א.

(22) ראה גם ליקוט לפ' ויחי בסופו.

(23) רמב"ם הלכות ת"ת פרק ב הלכה ז.

(ה'תשנ"א), ר"ת (הי' תהא שנת) נפלאות אראנו.

ולכן, יש לעודד ולחזק את רוחם של בני"ע"י ההכרזה שהקב"ה אומר בכל יום באופן דחדש ממש "פגד פגדתי אתכם", ומשיח צדקנו "עומד אחר כתלנו"⁹, ו"הנה זה בא"¹⁰, ויש להתכונן לקבל את פניו ע"י ההוספה בקיום התומ"צ, כפס"ד הרמב"ם¹¹ (בעל יום ההילולא דכ"ף טבת, מוצש"ק זה) שע"י "מצוה אחת, הכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות, וגרם לו ולהם תשועה והצלה".

(משיחות ש"פ שמות, י"ט טבת תנש"א)

(9) שה"ש ב, ט.

(10) שם ח. וראה שהש"ר עה"פ (פ"ב, ח (ב)).

(11) הל' תשובה פ"ג ה"ד.

נח.

מ'האָט שוין גערעדט מערערע מאָל דברי כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, אַז נוסף אויף דעם וואָס ס'איז שוין, "כלו כל הקיצין"¹, האָבן אידן שוין תשובה געטאָן, און מ'האָט שוין אַלץ פאַרענדיקט, כולל אויך – "צופוצן די קנעפלעך", און מ'דאַרף נאָר האָבן אַז דער אויבערשטער זאָל אויפגענען די אויגן פון אידן זיי זאָלן זען ווי ס'איז שוין דאָ די גאולה האמיתית והשלימה, און מ'זיצט שוין באַ דעם שולחן ערוך, בסעודת לויתן ושור הבר² וכו' וכו'.

דערפון איז פאַרשטאַנדיק . . בדורנו זה ובזמננו זה, לאחרי וואָס

(1) סנהדרין צו, ב.

(2) ראה ב"ב עד, ב ואילך. פסחים קיט, ב. ועוד.

הוספה

בשורת הגאולה

יב.

לפי כל הסימנים שבדברי חז"ל עומדים אנו בסוף זמן הגלות, לאחר שכבר "כלו כל הקיציני"¹, וכבר עשו תשובה, ובלשונו של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו (לפני עשרות שנים) שכבר סיימו כל עניני העבודה, גם "צחצוח הכפתורים"², ועומדים מוכנים ("עמדו הכן כולכם") לקבל פני משיח צדקנו³.

* * *

גם לאחר קושי ואריכות הגלות האחרון במשך יותר מאלף ותשע מאות שנה (שלא בערך לגלות מצרים במשך מאתיים ועשר שנה) – מציאותם של "בני ישראל" היא בעצם למעלה מגלות, וכל רגע נוסף שנמצאים בגלות ה"ז באופן דהבאים מצרימה"⁴, "כאילו אותו יום נכנסו למצרים"⁵, ועומדים הם בתוקף האמונה והבטחון שתיכף ומיד יקיים הקב"ה הבטחתו "פקד פקדתי אתכם"⁶ בגאולה האמיתית והשלמה, ובפרט כששומעים ממש רבינו שבדורנו⁷, כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, שכבר סיימו כל עניני העבודה ועומדים מוכנים לקבלת פני משיח צדקנו, ועאכו"כ לאחר שישנה גם השלימות דארבעים שנה, "נתן ה' לכם לב לדעת ועינים לראות ואזנים לשמוע"⁸, ועומדים בשנת ה"א

(1) סנהדרין צו, ב.

(2) שיחת שמה"ת תרפ"ט.

(3) ראה "היום יום" ט"ו טבת. ובכ"מ.

(4) שמות א, א.

(5) שמו"ר ריש פרשתנו (פ"א, ד). תנחומא שם ג.

(6) שמות ג, טז.

(7) ראה ב"ר פנ"ו, ז: "אין דור שאין בו כמשה". וראה זח"ג רעג, א. תקו"ז תס"ט (קיב,

רע"א. קיד, רע"א). תניא פמ"ד. שם אגה"ק ביאור לסי' ז"ך בסופו.

(8) תבוא כט, ג.

נשא

א. במאמר "באתי לגני"¹ לכ"ק מו"ח אדמו"ר, הוא מסביר את הענין של "שטות דלעומת זה" ומביא הוכחה מהכתוב: כי תשטה אשתו².

בכלל, בתורת החסידות בא הכל במדויק, מובן, איפוא, שהוכחה מפסוק, אינה כדי לגלות בקיאות, אלא מורה על קשר הפסוק לנידון.

לכאורה, מובן הקשר בין הפסוק "כי תשטה אשתו" לענין שטות דלעומת זה (שעל זה באה הראיה מהפסוק) בפשטות, שהרי דרשת רז"ל³ האומרת: "אין אדם עובר עבירה אלא אם כן נכנס בו רוח שטות", מבוססת על פסוק זה.

אך, דבר זה עצמו, טעון ביאור, שהרי יש מאמרי רז"ל רבים בלי כל הוכחה מפסוק. הכרחי, איפוא, לומר, כי לפסוק "כי תשטה אשתו" שייכות מיוחדת לענין "אין אדם עובר עבירה כו'". ויש להבין: שייכות זו מהי?

יתר על כן, בלתי מובן: הרי יש בכלל מאתים מנה⁴, אך אין בכלל מנה – מאתים. מדוע, איפוא, יש צורך להוכיח מעבירה חמורה של "כי תשטה אשתו, והלוא הכלל: "אין אדם עובר עבירה אלא אם כן נכנס בו רוח שטות" אמור גם ביחס לעבירה קלה, ואפילו לדקדוק קל של דברי סופרים⁵, ועד ל"קדש עצמך במותר לך"⁶, שהרי בתניא⁷ מוסבר הטעם לכך, משום שעובר על רצון העליון, דבר שהוא גם ב"קדש עצמך במותר לך". נשאלת, אם כן, השאלה, כאמור, מדוע ההוכחה היא מעוון חמור של כי תשטה אשתו דוקא?

(1) השי"ת סעיף ג.

(2) במדבר ה. יב.

(3) סוטה ג, א.

(4) בבא קמא עד, א. בבא בתרא מא, ב.

(5) יבמות כ, א. נדה יב, א.

(6) יבמות שם.

(7) פרק כד.

ב. הקשר שבין "כי תשטה אשתו" לבין "אין אדם עובר עבירה" הוא בשנים:

א) ההלכה של "כי תשטה אשתו", נאמרת לגבי אשת איש, ודוקא אשת איש נעשית בביאה זו וזנה⁸, לא כן בפנויה (ואף שלדעת ר' אליעזר פנוי הבא על הפנויה עשאה וזנה, אין זה אלא דעת יחיד, ואין הלכה כמותו⁹). כלומר, הטעם לחומרת עבירה זו, קשור בהיותה "אשת איש", וכן הוא לגבי "אין אדם עובר עבירה" כו', שעל ידה הרי הוא נפרד מאלקות. כל עבירה ואפילו עבירה קלה פוגמת כל כך, משום שישראל הן בבחינת "אשה" להקב"ה, כמוסבר להלן.

נאמר בזהר¹⁰ שפילוסוף שאל את ר' אלעזר: מאחר ובני ישראל הם עם המובחר שבין העמים, מדוע חלשים הם ביחס ליתר העמים? השיב ר' אלעזר: היא הנותנת, משום היותם המובחרים בעולם, אינם סובלים פסולת, כשקצים ורמשים ברוחניות, ולכן אינם יכולים לסבול אותה גם בגשמיות.

– דבר זה הוא כדוגמת שהוסבר במאמר¹¹, שלמרות שאצל אומות העולם אין "קרר לי" אלקא דאלקיא" נחשבת למרידה¹², הרי יהודי, משום היותו גבוה במעלה, נעשה, בכל עבירה כלשהי, נפרד בתכלית, מנותק לגמרי מאלקות, יותר מה"קלפיה וסטרא אחרא" – ישראל דומים ללב¹³, וכשם שהלב, בהיותו המובחר מכל האיברים, אינו סובל פסולת, אפילו דקה מן הדקה, כך ישראל.

בזה, תובן השייכות בין "כי תשטה" ל"אין אדם עובר עבירה" כו'.

(8) ראה לקוטי תורה במדבר נג, ג.

(9) יבמות סא, ב. רמב"ם הל' איסורי ביאה פרק יח

הלכה ב.

(10) חלק ג רכא, ב.

(11) ד"ה באתי לגני תשי"ג.

(12) רמ"א אורח חיים סימן קנו וראה ד"ה מים רבים תשי"ז ובהערה שם.

(13) ראה זחר חלק ג רכ"א, רע"ב. כוורי מאמר ב אות לו.

אגרת הקודש סימן לא.

ישראל הם, כאמור, בבחינת "אשה" להקב"ה. הקב"ה הוא הבעל, וישראל הם האשה, וזה בכל הזמנים, אף בזמן הגלות. – ההבדל בין הזמן הנוכחי לעתיד לבא הוא רק בכך, שעתה נקרא הקב"ה בשם "בעל" ואילו לעתיד: "איש" – וכמו שאומר הכתוב (מענה¹⁴ לישראל שקבלו על גירושיו של הקב"ה, "ומה לבעל על אשתו לאחר גירושין"): "אי זה ספר כריתות אמכם אשר שלחתי גו". שהרי להחליפם באומה אחרת חס ושלום אי אפשר¹⁵, ומשום כך – מאחר שנאמר: "איווהי אשה כשרה – העושה רצון בעלה"¹⁶ יש חשיבות גם לעבירה קלה, שכן כשאדם עובר אף על רצון קל, ובכללו גם "קדש עמך במותר לך" – אינו עושה "רצון הבעל", ואין הוא בכלל "אשה כשרה".

לפיכך, כדי להסביר, שבאמצעות כל עבירה נעשה האדם "נפרד" בתכלית – ואפילו בדברים המותרים – מובא לצורך זה הפסוק "כי תשטה אשתו", שאינו בגדר הוכחה גרידא, אלא משמש גם הסבר: מדוע חשובה כל כך אפילו עבירה קלה? – לפי שהנשמה הנפש הבהמית הנפש הטבעית והגוף הם כ"אשה" להקב"ה, ו"איווהי אשה כשרה – העושה רצון בעלה", לכן, חשוב אפילו רצון קל.

ג. (ב) המקרה שלגביו נאמר "כי תשטה אשתו", אינו, הרי, כשישנה ידיעה ברורה שנטמאה האשה כי אם שנסתרה בלבד ויתכן שטהורה היא, אלא שעצם הדבר ש"ונסתרה", נקרא בשם "כי תשטה" מלשון שטות, ו"מעשה בהמה", שבגללו עליה להביא קרבן ממאכל בהמה¹⁷.

לכאורה, אין הדבר מובן: מאחר ואין יודעים בודאות שנטמאה, אפשר הרי

להעמידה בחזקת כשרות, ורוב בנות ישראל כשרות הן, ולשם מה עליה להביא קרבן ממאכל בהמה? לא שטעם הדבר הוא, שעצם היותה במצב שאפשר להשדה בטומאה, הרי זה ענין של מעשה בהמה, כי אצל בנות ישראל, אסור להיות מצב של חשד.

ברם, למרות שענין "ונסתרה" עמו נקרא בשם מעשה בהמה, ומשום כך, אף אסורה לבעל, אין זה רק לשעה קלה בלבד, שהרי למעשה לא נטמאה, אלא ש"ונסתרה", ולכן נעשית היא אח"כ טהורה, וכמאמר הכתוב: "ונקתה ונזרעה זרע"¹⁸.

כך הדבר, בשעה שישראל עובר עבירה, דבר שהוא בבחינת "רוח שטות", אין זה ענין של טומאה לבעלה ח"ו, שהרי "וכבודי" – הניצוץ האלקי שבכל איש ישראל – "לאחר לא אתן"¹⁹, אלא שלשעה קלה עשה מעשה בהמה, אבל סוף סוף – "ונקתה ונזרעה זרע", שכן "לא ידח ממנו נדח"²⁰.

וזה טעם נוסף לכך, שלענין שטות דלעומת זה מובא הפסוק "כי תשטה אשתו", כדי להסביר, שכל ענין השטות דלעומת זה בישראל, אינו ענין של טומאה חס ושלום, אלא כמעשה בהמה לשעה קלה.

ד. הרי כשאדם חושב שקיימת מציאות מסוימת מלבד אלקות מהווה הדבר כפירה באחדותו, יתברך, כל-שכן כשיודע שנכשל בעבירה דרבנן או חמורה ממנה, דבר שהוא "רוח שטות" – עלול הוא לחשוב, כפי שנאמר בכתוב²¹: "ותאמר ציון: עזבני ה', ואד' שכחני" –

– מובא לכן ביחס לזוה הפסוק "כי תשטה אשתו": כשם שאשה שנסתרה, אף שאסורה לבעלה לשעה קלה, אבל מכל מקום לא נטמאה ח"ו, ולאחר מכן מותרת לו, ויתירה

מזו – "ונזרעה זרע", כמאמר הגמרא²² על כך: "היתה יולדת בצער – יולדת בריוח, נקבות – יולדת זכרים", ולדעה אחרת בגמרא, אף "היתה עקרה – נפקדת".

כך גם, למרות שיודע כל אחד בנפשו, מדת השטות דלעומת זה שבקרבנו, אינו צריך, ליפול ברוחו, עליו לדעת שמעולם לא נטמא חס ושלום, שהרי "וכבודי", שהוא ניצוץ האלקי המצוי בקרב כל איש ישראל, "לאחר

(22) סוטה כו, א. רמב"ם הלכות סוטה פרק ב, הלכה י. פרק ג הלכה כב.

(23) אגרת הקדש סימן ד.

לזכות

כ"ק אדונונו מורנו זרבינו

מלך המשיח

ויה"ר שע"י קיום הוראת

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח (בשיחת ב' ניסן ה'תשמ"ח)

להכריז יחי, יקויים הבטחתו הק',

שההכרזה תפעל 'ביאת דוד מלכא משיחא'

יחי אדונונו מורנו זרבינו מלך המשיח

לעולם ועד

(14) ישע' נ, א. סנהדרין קה, א.

(15) קדושין לו, א. שו"ת הרשב"א סימן קצד. רות רבה פתיחה ג. פסחים פז, א.

(16) תנא דבי אליהו פרק ט (בשינוי לשון קצת).

(17) סוטה טו, ב.

(18) במדבר ה, כח.

(19) ישע' מב, ת.

(20) שמואל ב יד. יד (בשינוי לשון קצת).

(21) ישע' מט, יד.